

Tatry bez bariér Barrier-free Tatras

Zuzana Sarvašová¹; Lenka Burdová²
Národné lesnícke centrum¹; Štátne lesy TANAPu²

Abstrakt

Príspevok popisuje inovačný projekt rekreačnej služby na základe prípadovej štúdie „Tatry bez bariér“ zo Štátnych lesov Tatranského národného parku. Ide o jedinečnú rekreačnú službu, kde TANAP ako prvý a jediný národný park na Slovensku, ponúka bezbariérové turistické chodníky pre širokú verejnosť.

Hlavnými metódami spracovania prípadovej štúdie sú kvalitatívna a kvantitatívna analýza dokumentov a štandardizované interview. Zvolené metodické postupy plne korešpondujú s výskumom v oblasti inovačných, rozvojových a environmentálnych politík súvisiacich s lesným hospodárstvom. Cieľom práce je identifikácia aktérov, popis ich kooperácie a úloh, ako aj podporných a obmedzujúcich faktorov pri inováčných projektoch v rekreačných službách.

Abstract

Paper deals with innovation in recreation services provided by the State Forests of TANAP. The case study “Barrier-free Tatras” represents unique recreational service where Tatra national park is accessible as one and only national park in Slovakia for the wide public access.

The main methods of case study are qualitative a quantitative analysis of documents and standardized interview. Used methodical approaches are fully corresponding with research in development and environment policies related to forestry. Aim of the work is identification of actors and description of their roles and their cooperation. The fostering and restricting factors in projects of recreational services are also mentioned.

Kľúčové slová:

rekreačné služby, prípadová štúdia, inovácie, bezbariérový prístup

Key words:

Recreational services, case study, innovation, barrier-free access

1. Úvod

Štátne lesy TANAPu sú príspevkovou organizáciou, ktorá bola zriadená dňa 1. januára 1995 Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky. Spravujú a obhospodarujú lesný pôdny fond, stavby a zariadenia slúžiace lesnému hospodárstvu, ktoré sú vo vlastníctve štátu na území TANAPu a PIENAPu a v ich ochrannom pásme a zabezpečujú verejnoprospešné činnosti. ŠL TANAPu spravujú takmer 600 km turistických

chodníkov na území TANAPu vrátane Roháčov v Západných Tatrách a PIENAPu. Značkujú trasy aj na neštátnom území, čo predstavuje ďalších zhruba 130 km trás.

Hlavným kooperujúcim partnerom je spoločnosť HARTMANN-RICO, a.s., ktorá patrí medzi najvýznamnejších výrobcov a distribútorov zdravotníckych prostriedkov a hygienických výrobkov v ČR. Vznikla v roku 1991 vstupom spoločnosti Paul Hartmann AG do vtedajšieho podniku Rico Veverská Bítýška (ČR).

2. Popis aktivity

Myšlienka projektu „Tatry bez bariér“ sa zrodila náhodne na stretnutí zástupcov ŠL TANAPu a reklamnej agentúry. Tá mala ako klienta aj spoločnosť HARTMANN-RICO. Po roku už bola spolupráca na projekte na priamo, bez agentúry. Agentúra zohrala úlohu sprostredkovateľa a vystupuje ako jeden z iniciátorov v tomto projekte. Zámerom bolo sprístupniť Tatranský národný park a Pieninský národný park ľuďom so zníženou schopnosťou pohybu. Takéto turistické trasy sú vyznačené na Slovensku po prvýkrát v histórii. TANAP a PIENAP sú prvými a jedinými národnými parkami na Slovensku, ktoré bezbariérové turistické chodníky širokej verejnosti ponúkajú. Turistické trasy pre handicapovaných v Tatrách majú vhodnú úpravu povrchu, vyznačenie v teréne turistickými značkami s logom vozičkárka, sú tu inštalované informačné tabule o území, ktorým chodník prechádza. K dispozícii je aj informačná brožúra v slovenskom, anglickom a francúzskom jazyku, kde sú základné informácie o turistických trasách s ich popisom. Brožúra obsahuje aj informácie o ďalších zariadeniach a miestach, ktoré majú bezbariérový prístup a o otváracích hodinách či poplatkoch v týchto zariadeniach.

3. Chronológia

Začiatok roka 2007: inicializácia myšlienky projektu so spoločnosťou HARTMANN-RICO

Júl 2007: otvorenie prvých 4 trás s celkovou dĺžkou takmer 17 km: zo Starého Smokovca cez Hrebienok k Rainerovej chate, z Lysej Poľany do Bielovodskej doliny, z Tatranskej Javoriny na Podmuráň a z Červeného Kláštora do Lesnice v PIENAPe.

Júl 2008: ďalšie štyri trasy pre bezbariérový prístup: chodník na Popradské pleso, trasa v Bobroveckej a Tichej doline v Západných Tatrách a lesná cesta na Zverovke vedúca Roháčskou dolinou k Ťatliakovej chate.

4. Aktéri a ich úlohy

Hlavnými aktérmi sú Štátne lesy TANAPu a spoločnosť HARTMANN-RICO. Spoločnosť HARTMANN-RICO hľadala spôsob ako naplniť svoje heslo „Hartmann pomáha liečiť“ aj v oblastiach, kam nesiahajú jej výrobné programy. Viac rokov spolupracuje so Slovenským zväzom telesne postihnutých športovcov s cieľom nájsť aktivity, ktoré by slúžili ľuďom, ktorí sú telesne postihnutí, ale chcú žiť aktívny život.

HARTMANN-RICO od začiatku spolupráce financuje prevažne propagačné aktivity súvisiace s bezbariérovými chodníkmi. V roku 2007 poskytla firma 50 000 Sk, následne pre veľký ohlas v roku 2008 išlo na propagáciu a vybudovanie informačnej siete za viac ako 280 tis. Sk. V roku 2009 sa investovalo 100 000 Sk na informačné panely a reedíciu informačných brožúr. V rámci Štátnych lesov TANAPu spolupracuje na projekte Koordinátor vonkajšej komunikácie a realizačný aranžér Štátnych lesov TANAPu. Štátne lesy TANAPu na rozdiel od spoločnosti HARTMANN-RICO investujú na samotnú výstavbu bezbariérových chodníkov. Do projektu Tatry bez bariér vložili približne 18 mil. Sk.

Ďalšími aktérmi pri spolupráci na projekte sú Vydavateľstvo DANSTA (grafické návrhy, tlač propagačných materiálov), Agentúra MY&VY (PR aktivity) a Slovenský zväz telesne postihnutých športovcov, ktorý je najaktívnejší, avšak spolupráca s ním neprebíha na základe zmluvy, ale len priateľských kontaktov.

Mesto, ani VÚC sa do projektu nezapájajú. Partneri projektu oslovujú na propagáciu zatiaľ len médiá, štátna a verejná správa má podľa ich slov sama vyvíjať iniciatívu o zapojenie sa do projektu.

5. Výsledky a výstupy

Spoločne s chodníkmi z roku 2007 je tak na území Tatranského a Pieninského národného parku sprístupnených už viac ako tridsať kilometrov chodníkov pre ľudí so zníženou schopnosťou pohybu. Spokojnosť a nadšenie zo strany telesne postihnutých turistov, zvýšená návštevnosť národného parku mladými rodinami s detskými kočíkmi a tým položený základ budovania kladného vzťahu k prírode TANAPu u najmladšej generácie, dobrý pocit z dobre vykonanej práce a v neposlednom rade mediálna publicita prác celospoločenského významu Štátnych lesov TANAPu v území Tatranského národného parku doma i v zahraničí (CZ, HU, PL). Pri realizácii jednotlivých aktivít projektu, napr. úprava chodníkov a osádzanie tabúl, sa zapájalo Stredisko terénnych služieb ŠL TANAPu a dodávateľsky spolupracujú živnostníci z regiónu.

6. Podporné a brzdiace faktory pri realizácii projektu

Ako pozitívum možno hodnotiť, že úlohy jednotlivých aktérov boli presne vymedzené podľa odbornosti a kooperácia so všetkými zúčastnenými aktérmi bola bezproblémová.

V rámci realizácie projektu sa nevyskytli žiadne závažnejšie problémy. Jediným je poškodenie chodníka v Tatranskej Javorine, ktorého oprava je finančne náročnejšia. Financovanie projektu však nebolo problémové, pretože ako Štátne lesy TANAPu, tak aj spoločnosť HARTMANN-RICO prispievajú dostatočným množstvom finančných prostriedkov. Partneri majú medzi sebou spísanú zmluvu, ktorú každoročne obnovujú dodatkami. V nich si stanovujú finančné záväzky pre každú stranu a stanoví sa PR program projektu.

7. Výzvy do budúcnosti

Do budúcnosti je tento projekt udržateľný vzhľadom na dobrú spoluprácu partnerov, ktorá sa každoročne zmluvne dohodne. Na základe transferu skúseností zo spolupráce existujú nové myšlienky na projekty v oblasti ŠL TANAPu, sú však závislé od dostatku času a nájdenia vhodných partnerov. Sľubná je nie len spolupráca s HARTMANN-RICO, ale aj so Slovenským zväzom telesne postihnutých športovcov, alebo klubom pacientov so sklerózou multiplex, ktorým projekt prezentovali v rámci seminára „II. Levočské dni pacientov so sklerózou multiplex“.

Podakovanie

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0692-07 a vznikla v rámci RO EFI CEEC.

Kontakt:

Ing. Zuzana Sarvašová, PhD.

Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen

T.G. Masaryka 22, 960 92 Zvolen, Slovenská republika

telefón: 00421 45 5314 124, e-mail:

sarvasova@nlcsk.org

Mgr. Lenka Burdová

Štátne lesy TANAPu

059 60 Tatranská Lomnica, Slovenská republika

telefón: 00421 52 4780 311

fax: 052/478 03 59